

Het Jaar 1565

Accijns voor bakstenen

4 januari 1565 *Poperinge zoekt nog steeds inkomsten om de brandschade van 1563 te herstellen. Een nieuwe belasting op bier en wijn lijkt aangewezen:*



‘Ter oproupinghe van burghmeesters, schepenen, raeden ende 29 notabelen is gheraemt, gheresolveert ende gheaccordeert dat men ten proffytte van de stede ende voorderinghe van de gemeente, vervolg doen zal met den eersten van zyne majesteyt – alvooren hebbende het accoord van de heere van St. Bertens, omme te vercryghen consent ende octroy omme te moghen heffen binnen der stede, boven de loopende ende ghe-useerde assysen:

Een gabelle *of* belasting van

eenen halven stuyver op elcken stoop wyns

5 schelle parisis op de tonne dobbel bier

10 schelle parisis op de tonne crabbelaere

10 schelle parisis op de tonne inlandsche bieren

20 schelle parisis op de tonne ingelsche ende andere bieren die

over water commen. Ende dat den tyt ende termyn van 5 jaeren eerstcommende;

Omme te profytten van dien te employeren alleene in refectie ende nieuwe stichten van huysen, dienende voor de opzetene van die als nu binnen der stede zyn, maken ende timmeren zal.

Mits dat men daertoe van weghe van voornoemde stede contribueren ende gheven zal, in gratuiteyte totter temerighen

De **roode brycken**, alhier ghemaect te 40 schelle parisis ’t duist, zonder quote

De **witte brycken**, 30 schelle parisis op elck duist

Te dackvaert, den derden teghele ende latte ghecostumeert *of* gebruikt ende boven ’t derde, voorts **de ghele**, te 5 pond parisis ’t duist.

Metsgaders oock tot elcke roede **van schaliedaecke** 8 pond parisis

Actum den 4^{de} in lauwe 1564’

Resoluties - folio 111

Op 23 mei 1565 keurt koning Filip II de nieuwe belasting goed. In de perkamenten oorkonde zitten enkele gaten, zodat de inhoud niet integraal is overgeleverd. We vullen de hiaten zo goed mogelijk aan:

‘Philip bij de gratie Gods,

coninck van Castilien, [etc]

Allen den ghenen die dese jeghenwoordighe zien, saluyt

Wij hebben ontfangen de oitmoedige suppliantie van onsen wel beminden, die burghmeesters

ende scepenen der stede van Poperinghe,



Hoe over hen als 't gehele gemeente...

stede inhoudende hoe dat sedert

Ongevalle van brande onlanx den voorschreven stede overgecommen, zij smekende, om 't schamele gemeente bij een te houden ...

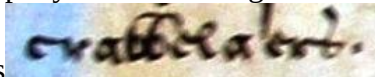
gestelt ende geaccordeert hebben zekere

Tot vorderinge ende onderstand van den ghemeynde souden willen timmeren ende de voorschreven ghemeynde helpen redistueren ...

de bovengenoemde stede luttel incommen heeft...

can van den assys op utgaende bieren daerjengens zwaerlycx belast zynde, zo wel van onse subnientien als andere ordinaire onkosten der selver stede in heuren eygen aengaende, mits welcken de selve stede grootelycx ten achteren gecommen is,

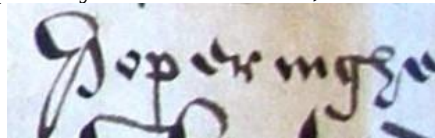
ende souden de genoemde suplianten nyet mogelyck wesende voorschreven gratuiteyt te continueren, ten waere dat sy inden vuytersten noot hun souden moghen behelpen, mits augmenterende ende verhoogende de voorschreven assysen tot eenen schellinck parisis op elcken stoop wyne ende twintigh schellinck parisis op elcken tonne



crabbelaers ende andere groote bieren nae advenante, daertoe sy suplianten alle tsamen gereet zyn, tot vorderinge van de reparatie van de voornoemde stede ende om alle mistroostigheyt ende murmuratie tusschen de voornoemde gemeente te verhoeden;

biddende daeromme zeer oitmoedelyck, dat gemerct de voorschreven augmentatie alleenlick respecteert 't secours van de armen geinteresseerden, ende de reparatie van de verbrande stede ende anderssins gescapen is te blyven in grooter desolatie

Ons believen wille hen te accorderen ende consenteren te moghen doen heffen de voorschreven nyeuwe assysen op de wynnende bieren, ende binnen de voorschreven stede



ende heelicheyt van Poperynghe worden

voortan gesleten sullen

Ende dat hen eenen tyt ende tcommen van vyf jaeren achtereenvolghende zonder last van eenige recognitie ofte erkennisse te dien oirzaken tonzen proffyte te moeten betaalen gemerct den armen staet der selver stede, ende hen daerop te willen doen expedieren onse behoirelicke opene briefven daertoe dienende



Doen te wetene

dat wy de zaeken voorschreven over gemerct

Ende hierop gehadt tadvys van onsen lieven ende getrouwen die hoofshen tresorier generael vande gecommiteerde van onse domeynen ende financien

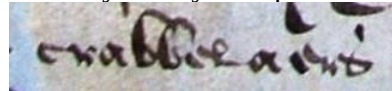
Vermogende wesende ter bede ende begeerte van de voornoemde van Poperinge -

Suplianten zonderlinge – **regard nemende op de lasten ende groot armoede der selve stede**, hebben den selven om hen eenichssins behelpich te wesen, - geottroyeert,

geconsenteert ende geaccordeert, ottroyeren, consenteren ende accorderen **hen gevende**

oirloff ende consent vuyt onse zonderlinghe gratien bij desen, dat sij voor eenen tyt ende termyn van vyff jaeren naestcommende ende achtereenvolgende beginnende ophuyden datum

van desen, sullen mogen heffen, innen ende ontfanghen off by hunne gecommiteerde doen heffen, innen ende ontfangen, boven de voorseyde ordinaryse assysen op elcken stoop wijns



eenen scellinck parisis, op elcke tonne crabbelaers

twintich scellingen parisis, ende van andere groote bieren naer advenante

Alles gesloten binnen de voorseyde stede ende heerlicheide van Poperinghe zonder nochtans dessalmin tonsen proffyte te moeten betaelen eenige jaerlicschen recognitie, den welcke wij om de redenen voirschreven ende vuyt onser zonderlinghe gratien, hen gecommiteert hebben ende vercommitteren bij desen, behoudelick dat in tgonne des voorseyd is consenteren, den meestendeel vanden ghenen die daer inne behoiren te consenteren.

Indien sy tselve alnoch nyet gedregen hebben, ontbinden daeromme ende bevelen onsen lieven ende getrouwen, die hooft presidenten ende luyden van onsen secreten ende grooten rade,

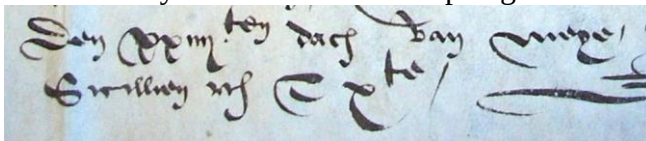
President ende luyden van onsen rade in Vlaenderen, den bovende van onsen financien, zoude alleen ende allen anderen onsen rechters officieren ende ondersaten, dien dit aengaen sal, dat zy den bovenstaende van Poperinghe suplianten, van dese onse tegenwoordighe gratie, octroy, consent ende accord voordien tyt ende inder voegen ende manieren boven verhaelt doen laeten ende gedooogen enthelick, vredelick ende volcommentlick genyeten ende gebruycken, sonder hem te doen noch te laeten geschien eenich hinder, letsel oft moeyenisse

Ter contrarien, want ons alsoo gelieft,

des toirconden hebben wy onsen zegel hieraen doen hangen, gegeven in onser stadt van Brussele

Den xxij sten dach van meye, int jaer ons heeren duysent vyfhondert vyffensestich

Van onsen rycken te wetene van Spaingnen



Ende van Napels T xijste =*twaalfde*.

10 januari 1565 – **Draperie** - Resoluties A – folio 111

Es by burgmeesters ende schepenen deser stede den officieren vander vlake toegelaten ende gheconsenteerd dat zy voordan gheene wolle waranderen zullen dan op de noene tusschen de werckclocken, bin welcker heure zy ghehouden werden eenen yeghelycken daertoe vermaend zynde, goede expeditie te doene van waranderen. Ende waerder eenighe wolle onder, tusschen voor oft naer de voornoemde heure te waranderen, men zal dezelve laten ligghen totten ommecommen vande voornoemde heure, ten ware met te verwilleghen an de voornoemde officieren, sonder dat zy nochtans op heurlieder eedt ter camere van dien enichssins zullen moghen vermeerderen den ordinairen ghestelden loon.

Akkerschade – SAP 467 - Resoluties A – folio 112

Es gheordonneerd by den heere, ende wet dezer stede

ende van nieus scherpelick verboden ende gheinterdiceert volghens doude keuren danaff wezende,

dat hem voordan niemand – wy hy zy – en vervoordere

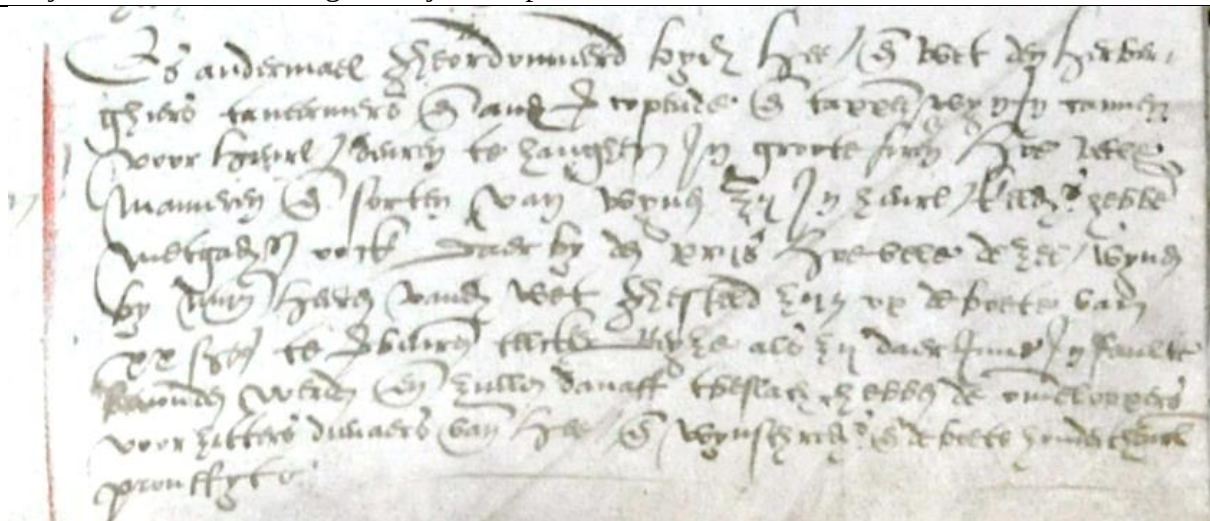
eenighe peerden, merrien, cachtels, coyen, calveren, schapen ende zwynen – cleene oft groote – te houden lopen, leeden oft steken by daghe oft by nachte, in vruchten, gherssinghen, elsten, taillen oft in enigherande ghoedinghen ghelegghen binnen dezen keure ende heerlickhede van Poperinghe daer de zelve beesten zouden moghen schade doen op de boete van xxx schele parisis voor elcke beeste danoff tbeslach ende correctie competeren zal den officier vander ackerschade – ommeloopers voorzitters ende dienaers vanden heere welcke boete gheheele commen zal ten prouffyte vande officier oft officieren die de zelve

beesten in schade zullen hebben bevonden ende op ghebrochte by manieren van schutte – est dierghelichs doene



Es oock een yeghelycken woonende binnen dese stede volghende de zelve oude keuren verboden **eeneghe zwynen**, cleene oft groot te houden achter strate lopende oft elders buuten beloken ende bevangen vande ghonnen dien zy toebehoorende zyn op de boete van x schele parisis voor elck zwyn – hebbende tbeslach ende proffyt vande zelve boete als boven

15 januari 1565 - Herbergiers wijnverkopers – tarief



Es andermael gheordonneert den herbergiers, taverniers ende andere vercoopende ende tappende, wyn, in kannen, voor heurlieden deure te hanghene, in groote letteren, hoeveele manieren ende soorten van wynen sy in heurlieden kelder hebben, metsgaeders oock den prys, hoeveele de zelve wijnen by mijn heeren van de wet ghesteld zyn. Op de boete van 20 schelle praisis te verbeuren telcken reyse als zy daerinne in faulte bevonden werden, ende zullen danaff 't beslach hebben de ommeloopere, voorzittere, dienaers des heeren ende de wynschrooders ende de boete houden 't heurlieden prouffyte.

15 februari 1565 - Proces tussen die van binnen en van buiten balie – SAP 467 - Resoluties A – Folio 112

Burghmeesters, schepenen, raden ende notabelen in competenten getale hebben tzaen gheresolveert ende ghecoren

Jan Bamelaere, burgheester vande commune ende indien hy by zijn cranckheid niet reysen en magh – **Jacob Beke** burghmeester van de wet –

Jooris vande Goostene, raed ende Jan Marten, notable metgaders de pensionaris –

gelyck committeren omme te functioneren ter zeker –

ordonnantie ghegheven by die van de rade in Vlaenderen in date vande xiiij in lauwe lxiiij - - tusschen die van de stede binnen baillien verweerders,

ende buuten baillien, heeschers

waerby gheordonneert is dat elck van partyen

by iij hemlieden ghecommiteerden

voor de voornoemde van de rade compareren

zonder omme ondervraegt te zyne op zeker poincte ende aertickel aengaende tvoornoemde proces,

zonder breeder last omme te consenteren in eenich appoincte dien aengaende

nemaer dat zy van als heurlieden rapport ter camere doen zullen van zulcx als by selve ghebesoigneerd was

Actum den xvde in sporcle xvc lxiiij

Ondertussen boert de lakennijverheid in de Westhoek steeds verder achteruit. Het stadsbestuur vraagt op 1 maart 1565 aan de koning om het verbod op Engelse lakenimport te bevestigen:

‘Ten zelven daghe hebben raeden ende notabelen gheapprobeert ende gheaggreert zulx als die van der wet ghedaen hebben ende voortan doen zullen in de ghemeenschepe ende

consortie van die van de ganssche **drapiere van den Westquaertiere**,

aengaende vervolghen datter ontgonnen is an der majesteit omme uut Vlaenderen

uutghebannen t’hebbene d’Ingelsche lakenen, volghende zeker placaten danoff eertyts

ghemact, off emmers andere provisie ten dien fyne ter conservatie van de gheheele draperye ende ghemeente van Westvlaendren.’

SAP- Resoluties A – 467 folio 114



Graaf Egmont houdt in die periode een toponverleg met de koning in Spanje. Van Meerbeeck:

‘Als hy nu in Spaignien ghedaen hadde, is hy **inden**

mey te Brussel gecomen **met Alexander Farnese**,

den sone vanden hertoge van Parma, segghende seer

veel goedts van ‘t goet herte dat den coninc hadde tot de

landen ende verclaerde den hertoginne van Parma ende

de staten wat hy in Spaignen uyt gherecht hadde ende

gaf de gouvernante eenen brief, waer af het inhoudt

was: dat sy soude doen onderhouden de placcaten by

den keyser ghemaect ende bystaen d’officiers om

tegen de ketters te procederen na’ tinhout der selver

ende **doen onderhouden de ordinancien van ’t**

concilie van Trenten, welcke ghenoeghsaem waren

om de ketters te bedwingen.

Zijnde dese brief gesien inden raedt vande staten,

hebben sommighe die goeden yver hadden tot de saecken vande religie ende dienst van sijne

majesteyt, als getrouwe ondersaten gheraden ghevonden datmen **desen brief niet en soude**

verkondighen, vreesende dat daer eenighen oproer soude moghen komen, maer dat het goet

soude zyn, **datmen secrete brieven** soude seynden aen alle de officiers vanden coninc **om te volbrengen den wille vanden coninck**. **Twelck ghehoort by die van't verbondt** ende **oproerighe** ende wel peysende dat door dien den wille vanden coninc was dat de placcaten soudon onderhouden worden ende datmen teghen d'overtredders met alle straffigheyt soude voortgaen, ende dat veel van't ghemeyn volck daerinne beschuldicht waren, dat 't selve volc lichtelycken oproerigh soude worden welck was 'tghene dat sy begheerden ende sochten, hebben hen hier teghen gestelt, segghende **dat het niet en betaemde, datmen den wille van sijne majesteyt verborgen soude houden**, waerom dat daer veel copyen van desen brief wierden ghemaect ende gheheel het landt door ghedeylt, uytghevende sy selve dat den coninck wilde opstellen **de inquisitie op de maniere van Spaignen**.

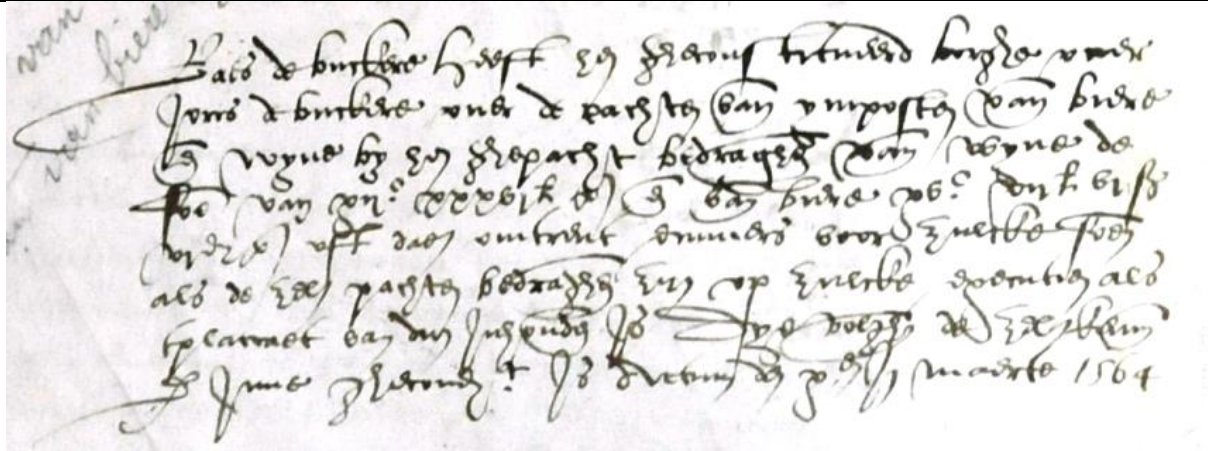
Waerom **eenighe hoofden vande oproerighe vergaderden twee reysen**, eerst te **Breda**, waer ghesloten wierdt dat **sy teghen den coninck soudon opstaen**, ende datmen eene requeste soude overgheven aende gouvernante op desen brief vanden coninc nopende d'Inquisitie ende placcaten.

De tweede reyse vergaderden sy te **Hooghstraten** om de selve saken ende sloten **dat sy soldaten soudon opnemen**.

Ende hun daerna vergaderende sy met sommige heeren vande staten onder 'tdecsel dat de inquisitie van Spaignen niet en soude inghestelt worden in dese landen, ende datmen 't selve aen sijne majesteyt soude bidden, ende indien hy dit niet en wilde toelaten, dat sy't selve met ghewelt ende de wapenen soudon beletten.

Waerom sy tot desen eynde maeckten een broederschap oft verbondt, 'twelck sy allegader onderteeckenden.'

10 maart 1565 – Pacht van de bieren – SAP 467 - Resoluties A – folio 112



Claes de Buckere heeft hem geconstitueerd borch over **Joris de Buckere** over de pachten van **de imposten vande biere ende wyne** by hem ghepacht bedragende vande wyne de somme van xij c xxxv – 135 - pond parisis ende van biere xvc vij – 1507 - pond vi schele vi deniers parisis oft daer omtrent emmers voor zulcke somme als de zelve pachten bedraghende zyn op zulcke executien als tplaccaet van den inhouden in dyn volghende de zelve rekeninghe daer inne ghecondempneert is
Actum den x in maerte 1564

Proces van die van binnen en buiten ballie – SAP 467 - Resoluties A - Folio 113

In vergaderinghe van wetten, raden ende notabelen hebben byden ghedeputeerden - van Ghend wederkeert zynde - voortghebrocht ende ghelesen gheweist de naervolghende condicien ende middelen

dies myne heeren van de rade partyen overghegheven hadden ende ghedeponeerd
omme by dien de zelve van buuten ende van binnen tzamen te vereensen
ende in goeden accoorde te borghen
nopende de differentie tusschen henlieden hanghende aengaende topbrenghe van de ayden
des majesteits
ende alle andere oncosten de gheheele stede ende keure overcommende.
Middelen by myne heeren vande rade gheordonneerd in Vlaenderen
gheadviseert inden zake voor henlieden hanghende onghedecideert
tusschen de ghemeene inghesetene van Poperinghe buuten bailie, heeschers, ten eendre zyde
ende die van Poperinghe binnen baillien ter andere
Ende henlieden gheaccorrdt ende overghegheven op hope van accoorde ende vereeniginghe
Eerst dat die van buuten bailien van nu voort gauderen ende selve volghen zouden
deen helft vande gracie die de majesteit believen zal henlieden in zynen subjectie te doene
welke gonne alvooren ghedecideert zoude werden vande gheheelde portie van de stede ende
kuere ende dat ghedaen
deen helft vande resterende somme van nu voort ghevonden ende opgebrocht zoude werden
ten laste vande voornoemde van buuten
Dat oock de voornoemde van buuten ghevolghelick hulpe vermoghen zouden te stellen de
ghonne binnen ballien nopende hemlieden bedryve ten advenante van de breedte van de zelve
bedryve ende anders niet
Ende dat die van binnen volghen zullen alle de penninghen vanden assysen, yssuwe ende
andere incommen van de stede dooghende ende uppe de helft van de stede ende hunlieden
portien in voorseide pointen ordinaire ende extraordinaire subsitien;
de somme alvooren up tgeheele affghetroocken ende boiven dien by de voornoemde van
binnen themlieden laste alleene draghende alle andere oncosten des voornoemde stede ende
keure jaerlix upcommende zo van calchie, waterleden, brugghen ende onderhoud van de
justicie als anderen ghedaen vuytghesteken
Ander point ghescreven by laste ende onderteekent Bueque waerop de welcke adderende de
voornoemde wetten, raden ende notabelen
wesende in cleenen ghetalle tzamen gheconqueert hebbende,
hebben over eens ghedaeghen die van buuten vande voornoemde pointe te hooren spreken –
ghenough omme alle vrientschap te fourneren ende breeder questien ende different te
schuwen, conste geven in de ij eerste pointen by de hove gheproponeert ende ghelick van
dien verdraghen inde submissie van de hove
Ende zo *gedaen* acceptant zal diste (*'t eerste*) point hebbende inschelick gheconsenteert
ende ghehele ende continue ghesubmitteerd te comen in de oncosten ende onderhoude van
de stede die alleene te ghedooghen ende supporteren vuten assysen ende yssuwen zonder
nochtans te willen comen in de leeninghen, cairoywaghen, onderhoud ende tformieren van
de crygsliden ende lasten van die ende andere zaken van majesteits weghe overcommende,
breeder off voordere dan in de helft van die lasten dander helft vynden die van buuten talle
tyden de voorseide lasten opcommende
Ende dit al zo verre zy henlieden recht niet te buuten gaen ende bevonden zyn henlieden zelve
met zulck een comsentien niet hinderlick te syne off prejudicieren – lastende dartoe den
pensionnaris tzelve te handelen met gheleerde dien danoff ghescheet ghehoopd tvoorseide te
conformerren off anderssins hierinne te leveren zo prooffytelicx ende daerinne oorboor zal
bevonden wesen ter welvaert van de stede ende povere ghemeente van binnen.
Actum ter camere den iste in maerte xvc lxiiij

Ten zelven daghe hebben raeden ende notabelen gheapprobeert ende gheaggreert zulk als die van der wet ghedaen hebben ende voortan doen zullen in de ghemeenschepe ende consortie van die van de ganssche **drapiere van den Westquaertiere**, aengaende vervolghen datter ontgonnen is an der majesteit omme uut Vlaenderen uitghebannen t'hebbene d'Ingelsche lakenen, volghende zeker placaten danoff eertyts ghemact, off emmers andere provisie ten dien fyne ter conservatie van de gheheele draperye ende ghemeente van Westvlaendren.

Die van buuten baillien deses stede gheinsinueert zynde van jehens die van de wet dat de zelve van de wet ghereet waren tallen tyden henlieden broeders tanhooren –
indien zy begheerden met henlieden te handelen ende conquereren
omme te commen ten vorendele appointen op de ghecomponeerde middelen byden hove in Vlaenderen ghepropponeert –
de zelve van buuten hebben ghecompareerd in grooten menichte
wel tot xl zo xlij toe
vut allen houcken
ende ghevraeghd zynde byden wet off zy onder anderen ghehandelt hadden de poincten ende middelen van accoorde byden hove gheconcipteert
ende omme te commen ten appointen zyliden poincten omme gaende zelve submitterende wilden in de discretie van de hove
off dat zy daertteghens wisten te segghen ten bequaemder
off andere middelen ghevonden hadden –
hebben verclaerst dat zy gheenssins en begheerden te verstaen omme taccorderen
up zulcke middelen als byden hove ghecomponeert zyn –
gheen andere poincten deducerende in de welcke zy zouden willen conscenderen verclaerende dat zy recht ghedooghen zullen
ende persisteren byden conclusie in huerlieden scrifture
ghededuceert ende begrepen zonder breeder –
twelck by die van de wet ghehoord ende ghemerct heurlieden constant voornemen ten overwillighe forste die grooter is dan zy henlieden zouden commen borghen tot eenen vriendelyken appointement –
dies zy nochtans moghen verstaen hebben
dat omme de zake daertoe te brenghen – dien van de wet ghenouch gheresolveert -
waertoe helpen vele toe te gheven ende tzelffs heurlieden eyghen recht te dissimuleren –
hebben de zelve van buyten laeten gaen met heurlieden quade hoofden
zonder henlieden breeder te importeren off te vertoghen het ghevoelen ende resolutie van die van buten baillien op de middelen van accoorde byden hove in Vlaenderen gheconcipteert
actum den neghensten in maerte xvc vier en t zestigh

Resolutie van de wet, raden, metgaders de notabelen der stede van Poperinghe over henlieden ende representerende t'gheheele ledt van de voornoemde stede van binnen baillien op de middelen byde hove in Vlaenderen gheconcipteert omme de zelve van binnen ende upzetenen aff te leden van de questie ende voordere gheschille ende de zelve te vereensen in voordere accoorde

Eerst zullen die van buyten ende binnen baillien respective ghehouden ende verobligeert zyn in ij ghelicken tot een egaelen portie ende helffschede te vinden ende ten besten ende

bequaemsten middele dat doenlick werd up te bringhen de ordinaire ende extraordinaire ayden ende beden van de majesteits weghe – de gheheelde stede, keure ende heerlichede overcommende

Ende de voornoemde inzetene binnen zullen alleene garderen ende theurlieden prooffyte nemen de gheheele gracie ende quytschelden zulcke als de majesteit zal believen te doene in minderinghe van zyne voorscide ayden gherineert zyne majesteits gracie doenelic is omme het verval ende tsoberse vande steedsche neringhe ende omme andere respecten prooperlick die van binnen toucherende ende zonderlinghe ghemerct den processe interprotative dien aengaende by zyne majesteit ten voordeele van de zelve van binnen ghegheven

Inschelycx de zelve van binnen zullen alleene heffen ende ontfanghen theurlieden bate alzulcke yssuwen alsser jaerlicx vallen zullen zo binnen als buuten baillien

Folio 115

Ten platte lande ghemerct de zelve issuwen commende syn van vremde personen ende de ghene ter keure des ganssche ghemeente des voornoemde stede gheroenchiert hebben Dies zo wilden d'upzetenen van buuten vry ende exempt ghehouden vande assyse inde stede ende binnen baillien - hebbende wel verstaen van alhier de bieren, wynen off azylen als henlieden gelieven zal by tonnen, halve tonnen, quarten in huerlieden huysen te legghen theurlieden eyghen slete ende anders niet.

Noch zullen de voornoemde van buuten vermoghen by 4 poinctenaers byden wet ghestelt ende ghesteld thenlieden hulpe - te poincten die van binnen baillen buuten *een* bedryfve dien ten advenante ende in de breeder van lande by de inzetene buuten gheinstrureert volghens de **transport**

nietjeghenstaende dat vant alle ouden tyden dinsetenen buuten bedryff doende hebben ghepoinct gheweest ter cause van heurlieden bedryfve ten proffyte ende schoucoste van die van binnen.

Ende aengaende tderde poinct byden hove voorgheleyt zullen dinzetene omme alle questien teviteren theurlieden laste nemen zulcke ordinaire oncosten ende mysen

te weten van refection inde stede, onderhoud van de calcie, brugghen, speyen, overdraghen, wateren, administratie van justicien - dierghelicke lasten danoff dependerende als de stede jaerlicx staet te ghedooghen ende supporteren – houdende dupzetene van buuten van dien vry ende ontlast ende datte zo verre dassysen van die van binnen bestrecken moghen ende niet voordere

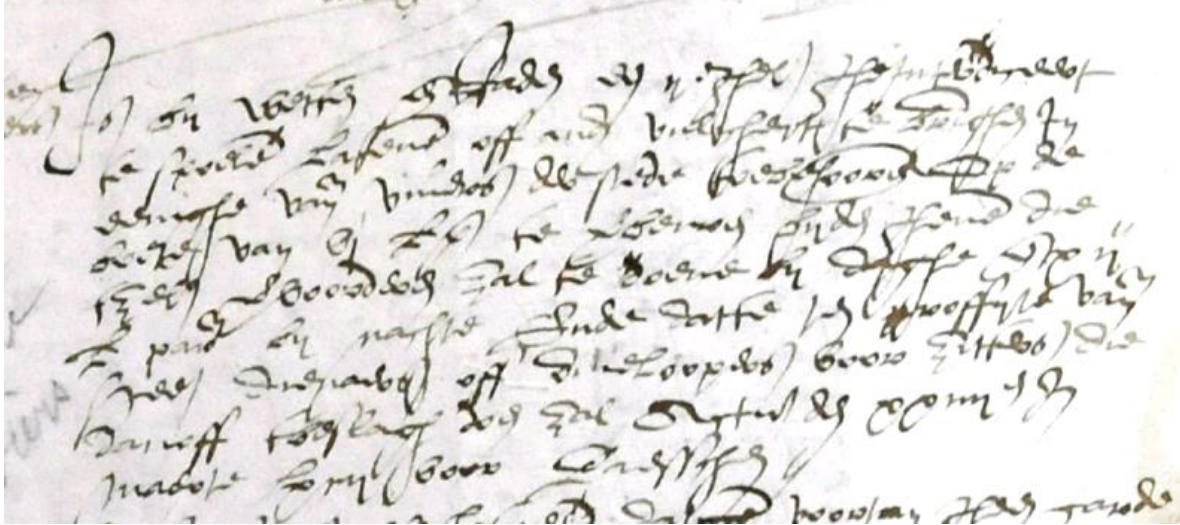
ende oock zouden mids die eenighe indicie te doene ter sententie by wylent grave Lodwyck int jaer xiiijc lxxiiij - hebende voordeele ghegheven - waerby blickt dat die van de xi houcx in zulcx als boven ghepercifieert is - in heurlieden continghent ghecondempneert gheweist hebben - zodat dien volghende de voornoemde van binnen - in ghevalle van groote diminuatie vande voornoemde assysen, mortaliteyt, affval van incommen off anderssins - eenighe apparente dilmnuatie ende uterste vande stede blyven zullen gheheel in heurlieden recht - zulcx dat die van de wet zullen moghen die van buuten taxeren ende gelick in dies voorzeid is - doen assisteren by contributie de ghene van binnen ter heurlieden discretie ende zo den indice staet van de stede heessen ende begheren zal.

In welcke ghevalle ende de zake daertoe commen zullen oock die van binnen alleene vooren vut furnieren de viij c pond parisis off zulcke somme als daer inne de stede ghehouden wilde jeghens zyne majesteit ende den heere van Sinte Bertins - dequo de reconquitie van octrooye van assyse

zonder dat dien van buuten ghehouden werden daerinne dafzetene tassisteren - blyvende beede partyen zo verre als de reste bedraghen zal inde ghelycken als in ander lasten van de majesteit wegghen overcommende tallen tyden die ghebeurden - ende totten helft toe respective ghelast

inde welcken werden partyen tzamen ereenst ende in alles vereffent.

24 maart 1565 – Spoelen van lakens in de vijvers – SAP 467 - Resoluties A – folio 115



Is by wetten deser stede

Eenyghelycke is gheinterdiceert **te spoelen lakenen**

off ander vulicheyt te bringhen in eenighe vande viviers deser stede toebehoorende
op de boete van vi pond parisis te verbeuren byden ghenen die tzelve vervoorderen zal te
doene by daghe nde xij pond parisis by nachte
ende datter proffyte van de heeren dienaeren oft dommeloopers voorzitters die danoff
tbeslach doen zal

Actum den xxiiij ste in maerte lxiiij voor paesschen

Kaardenverkopers

Is insghelickx ghestatueerd

datmen voordan gheen carde vercoopers; heurlieden caerden in eenighe andere platsen,
wycken oft straete vercoopen zullen

dan ten ghecostumeerde **oude marct** beghinnende danoff maerct te houden, zo wel inde
wintere als in de zomer svrydachs te neghen ure voor de noene

verbiende eenyghelicken zy vremde coopliden, vercopers als alle andere, voor den zelve
ure ende buuten de voornoemde maerct te coopen off vercoopen eenighe caerden up de boete
van xx schele parisis te verbeuren by een yeghelick transgresserende voor elcke schuve zoo
wel byden copere als vercopere

danoff tbeslach competeren de dienaers vande heere ende dommeloopers voor zitters

actum ut supra

beede ghepubliceert den xxv maerte

De mate van coorne is by wette ende raden ghestelt up xvi stoopen ordonnerende ter dien
grootte de slapers gheyct ende alle andere maten ghestelt te syne - Ut supra

24 maart 1565 – **Draperie** - SAP 467 - Resoluties A – folio 116

Is insghelickx gheconsenteert ende gheordonneert

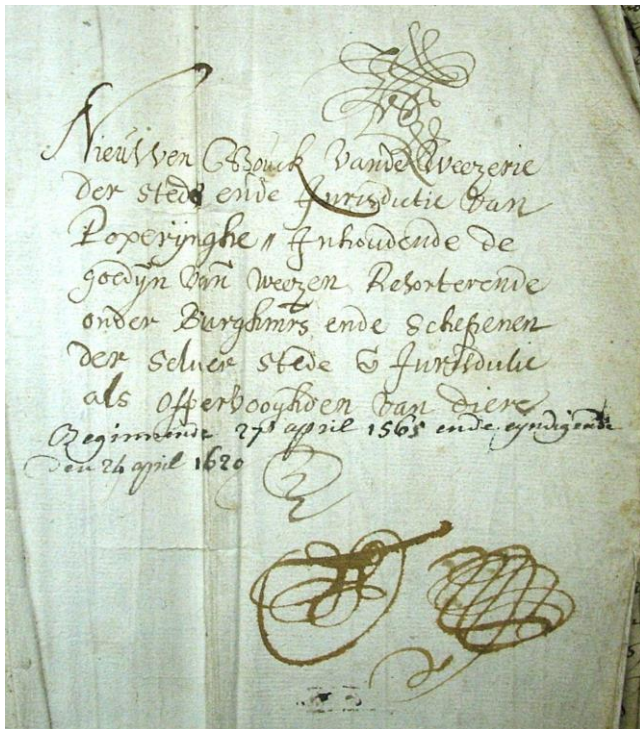
dat de officieren, gouverneurs van der draperye voortan niet meer dan eens de weke
ghehouden werden partyen te berechten voor hemlieden betroocken,

't welck zy doen zullen alle vrindaghe in het berechtamerken in de vierschaere

tusschen de clocke binder noene,
 waervooren ende in recompense van heurlieden aerbeyt de voornoemde gouverneurs zullen
 moghen heffen ende proffwyten drye scellinghen parisis van elcke partye
 die heesscher of betrocker in de zake wesen zal,
 te betalen by den voornoemde heesschere ten coste van onghelycke in den handen van den
 knape van de voornoemde gouverneurs,
 eer anderstont hy de daghinghe beteecken en zal,
 ten proffwyte van zyne meestre dezelve knape onvermindert blyvende in zynen
 ghecostumeerden sallaris voor zyne voorseide daghinghe.

2 april 1565 – Beestenmarkt – Halmen

Gaspar Maes heift ghecocht jehens Jan maes een vierendeel ende tvjde van een vierendeel
 van een behuude hoofstede erffe ende catheelen, moertelvast, naeghelvast, ligghende up de
 couutter – thouckhuus van de bestemaert – metter zuudt zyde ende de nortzyde up de straete –
 ghealst in xj schel iiij deniers parisijs sjaers van couutterente den heere



Omme xiiij pond grooten ende vij pond
 parisis te betaelnee iiij ½ pond grooten
 gheret ende vorts iiij pond grooten sjaers
 toter vulle beaelinghe myts tzelve goet te
 verbinden in de handen vande vercoopers
 voer de toecommende paymenten
 Ghealmt vorts over erffe den ij in paril
 1564

27 april 1565 – Register van de wezerie -
 SAP 321

Nieuwen bouck vande wezerie der stede
 ende jurisdictie van Poperynghe
 inhoudende de goedynghe van de
 wezen resorterende onder burghmeesters
 ende schepenen der zelve stede ende
 jurisdictie als oppervoogheden van diere
 Beginnende 27 april 1565 ende
 eyndighende den 24 april 1620

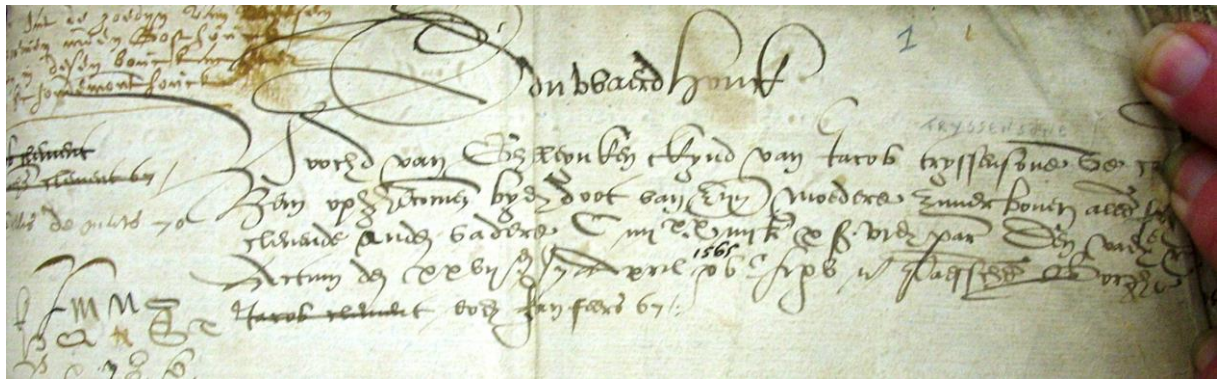
Ook uit deze register zullen we putten voor het samenstellen van onze kroniek.

In deze 'nieuwen' boek worden de regelingen in verband met de wezen te Poperynghe
 opgenomen.

De eerste akte die hierin te vinden is, is de volgende:

Voochd van **Ghelyenken**, tkynd van **Joos Tryssensone** ter catheylen hem opghecommen by
 den doot van zyn moedere, zuuwer boven alle schulden, clevende anden vadere xiiij xx iiij
 pond x schele vier penningen den vadere

Actum den xxvij in april xvc lxx – 1565 – naer paesschen.



Graaf Egmond komt in mei terug naar de Nederlanden, nadat hij bij Filip II in Spanje toch op bezoek geweest is.

Van Meerbeeck schrijft daar over:

Alexander Farnese



Als hy nu in Spaignien ghedaen hadde, is hy inden mey te Brussel gecomen met **Alexander Farnese**, den sone vanden hertoge van Parma, segghende seer veel goeds van 't goet herte dat den coninc hadde tot de landen ende verclaerde den hertoginne van Parma ende de staten wat hy in Spaignen uyt gherecht hadde ende gaf de gouvernante eenen brief, waer af het inhoudt was: dat sy soude doen onderhouden de placcaten by den keyser ghemaect ende bystaen d'officiers om tegen de ketters te procederen na' tinhout der selver ende doen onderhouden de ordinancien van 't concilie van Trenten, welcke ghenoeghsaem waren om de ketters te

bedwinghen.

Zijnde dese brief gesien inden raedt vande staten, hebben sommighe die goeden yver hadden tot de saecken vande religie ende dienst van sijne majesteyt, als getrouwe ondersaten gheraden ghevonden datmen desen brief niet en soude verkondighen, vreesende dat daer eenighen oproer soude moghen komen, maer dat het goet soude zyn, datmen secrete brieven soude seynden aen alle de officiers vanden coninc om te volbrengen den wille vanden coninck. Twelck ghehoort by die van't verbondt ende oproerighe ende wel peysende dat door dien den wille vanden coninc was dat de placcaten souden onderhouden worden ende datmen teghen d'overtreders met alle straffigheydt soude voortgaen, ende dat veel van't ghemeyn volck daerinne beschuldicht waren, dat 't selve volc lichtelycken oproerigh soude worden welck was 'tghene dat sy begheerden ende sochten, hebben hen hier teghen gestelt, segghende dat het niet en betaemde, datmen den wille van sijne majesteyt verbogen soude houden, waerom dat daer veel copyen van desen brief wierden ghemaect ende gheheel het landt door ghedeylt, uytghevende sy selve dat den coninck wilde opstellen **de inquisitie op de maniere van Spaignen**.

Waerom eenighe hoofden vande oproerighe vergaderden twee reysen, eerst te **Breda**, waer ghesloten wierdt dat sy teghen den coninck souden opstaen, ende datmen eene requeste soude overgheven aende gouvernante op desen brief vanden coninc nopende d'Inquisitie ende placcaten.

De tweede reyse vergaderden sy te **Hooghstraten** om de selve saken ende sloten dat sy soldaten souden opnemen.

Ende hun daerna vergaderende sy met sommige heeren vande staten onder 'tdecsel dat de inquisitie van Spaignen niet en soude inghestelt worden in dese landen, ende datmen 'tselve aen sijne majesteyt soude bidden, ende indien hy dit niet en wilde toelaten, dat sy't selve met ghewelt ende de wapenen soudent beletten.

Waerom sy tot desen eynde maeckten een broederschap oft verbondt, 'twelck sy allegader onderteeckenden.

7 juni 1565 - **Horlogiewachter** - SAP 467 - Resoluties A – folio 116

Ter inspectie van de goeden ende ghetrauwe dienste van **Jacob vande Peereboome**, horlogiewachter is by wetten ende raden sijn ordinaire pensioen gheargumenteert totter somme van xxx pond parisis sjaers

Actum den vij in junio xvc lxx

Proces tussen die van buiten en binnen de ballien – SAP 467 - Resoluties A – folio 116

Wetten ende raden, oversiende ende ghehoord hebbende tdictum van de sententie ghegheven by die van de rade in Vlaenderen in dat van xxx in maerte lxiiij voor paesschen tusschen henlieden als representerende tgheheel let vandie van binnen de stede ende bevindende by adbyse van de gheleerde daer by grootelicx ghegreveert ende zonderlinghe int point van de quyttscheldinghe ende dat zy alleene zouden moeten draghen alle de oncosten der stede jaerlicx overcommende – gheen vutghesteken, hebben in onderlinghe raminghe ende convercatie gheresolveert nuttich zynde van die tappelleren ende tzelve appeel totten eynde toe te volghen in de groote raed van Mechelen ten costen van de stede

Dictum der voornoemde sentencie

Sentencie van die van buuten jeghens die van binnen de baillien

Inde zake gheresen voor die van de hove in Vlaenderen tusschen **Jacob de Bergh, Pieter Schaepshoof, Jasper Huughe** met het vol litus consorten ghemeene insetene vande heerlicheide van Poperinghe **buuten baillien**, heescher ter eendre ende burghmeesters, schepenen ende tresorier des voornoemde stede **binnen baillien**, verweerders ter ander zyde

Thoff seght, wyst ende over recht

Dat de voornoemde heeschers zelve met goede cause becroont ende beclaecht hebbende van verbod ende condempnerende dezelve verbod vutghenomen de portie van de heeschers inde ordinaire ende extraordinaire subsidien tzelve te doene by goeden dystinctie verslaerse verscheydelic elck op hemzelve zonder dordinaiere metten extraordinaire aiden eenichsins te minghelen – condempnerende de zelve verweerders,

Betooghende de zelve heeschers jaerlicx te laten volghen ende gauderen up hemlieden portie vande voorseide ordinaire subsidien – deen helft vande gracie off quyttschelinghe by zyne majesteit inde zelve subsidien ghedaen off naermaels te doene

Ende furnierende byden zelve heeschers de voorseide gracie alvooren vande gheheele masse van de stede ende heurlieden portie ghededucert - de helft vande resterende somme in zijne voorseide majesteits ordinaire ende extraordinaire subsidien

consenterende de voorseide heeschters ter opbreghen van diere theurlieden profite de opwoonende binnen baillien te moghen pointen ende setten, nopende heurlieden bedryve vande lande buuten baillien gheleghen naer breede vande zelve bedrive zonder meer

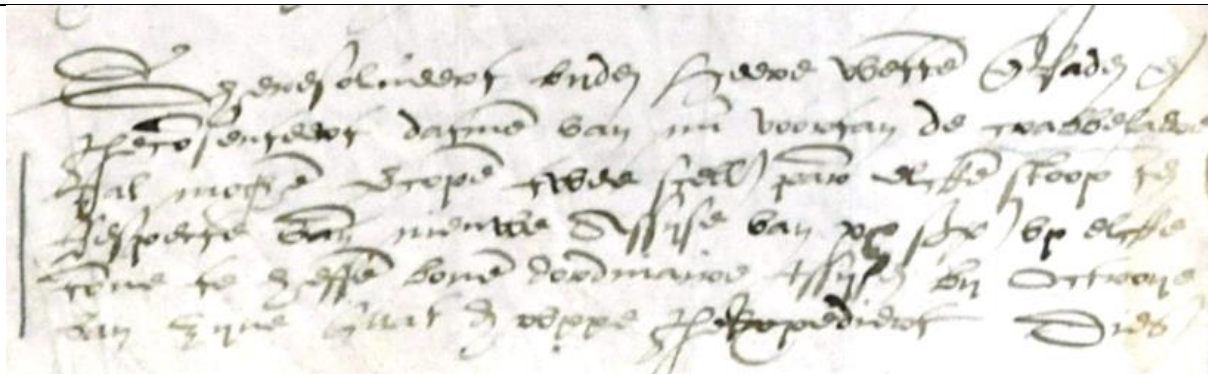
Ende laetende by henlieden heeschers de verweerders volghende alle de penninghen van assysen, yssuwe ende andere incommen ande stede

condempnerende heurlieden verweerders daerup ende anderssins by ommestellinghe ten laste vande upwonende binnen baillen alleene te furnieren zijne majesteits ordinaire ende extraordinare subsidien megaders ooc theurlieden laste alleene te draghen dander oncosten der voorseide stede ende keure jaerelicx opcommende zo van calchie, waterleden, brugghen, overdraghten ende onderhoud van justicie

Als alle andere gheen vutghesteken ende competerende de costen van de greffie vut cause de heesschers daertoe moverende

Actum te Ghend de xxx in maerte xvclxiiij voor paesschen

7 juni 1565 – **Crabbelaere mag verkocht worden** – SAP467 - Resoluties A – Folio 116 verso



Gheresolveert vande heere wetten ende raden,
gheconsenteert dat men van nu voortan de crabbelaere zal moghen vercoopen twee schelle parisis elcke stoop ten respecte vande nieuwe assyse van x schelle op elcke tonne te heffen boven dordinaire assyse by octroye van zijne majesteit daeroppe gheopdieert

folio 117

dies zo zullen van nu voortan de voorseyde nieuwe assyse
ghedienende alle de ghene die begheerden binnen dese stede ende heerlickhede nieuwe huysen vute fonde mede te temmeren
off hemlieden oude woonste in refectie te stellen met steenen nieuwe ghevelen ofte cappen met harde dake, hebbende ende ontfanghende in gratituteyte ter bevoorderinghe van heurlieden schalliedake achte ponden parisis op elcke roede
ende vyf ponden parisis op elcke roede van de tegheldake
danoof zij ghehouden werden de wet bescheet te doene met behoorelick billiet vande landmethere

zullen boven dien moghen heffen ende redimieren met ghereeden ghelde jeghens de ghecommitteerde van de stede wegghen ter begrotinghe van de bryckerye
de rode brycken te veertich schelle parisis vijff duist
consenterende een yeghelick van dien ten voorschreven pryse ende zonder eeneniche quote zo vele te lichten als hy behouven zal - welverstaende dat de ghene brycken gheborght hebbende of alnoch gheen billiet van heurlieden terzelve latten off schailliedake ghehaelt - betaelen zullen dies respective ende niet meer in gratuyteyte ontfanghen dan ghecontengeert tot gheweist voorseid publicatie van dezen
actum de vijden in junio xvc lxxv

Andries Gillis, Pieter Vercontiere, Jan van Neufville, Mattheus Moeraerd, Pieter van Burgues, Caerle de Coninck ende andere tot xvi in ghetale alle notabelen deser stede comparerende ten verzoucke van de burghmeester vande commune ende henlieden vertooght zynde tbegrip, tconcept ende gheraem almeede van wetten ende raden metgaders dimpetracie

van de octrooye op de nieuwe assysen op wyn ende bieren hebben daerinne alle vriwillich
gheconsenteert
Actum den ix in junio xvc lxxv

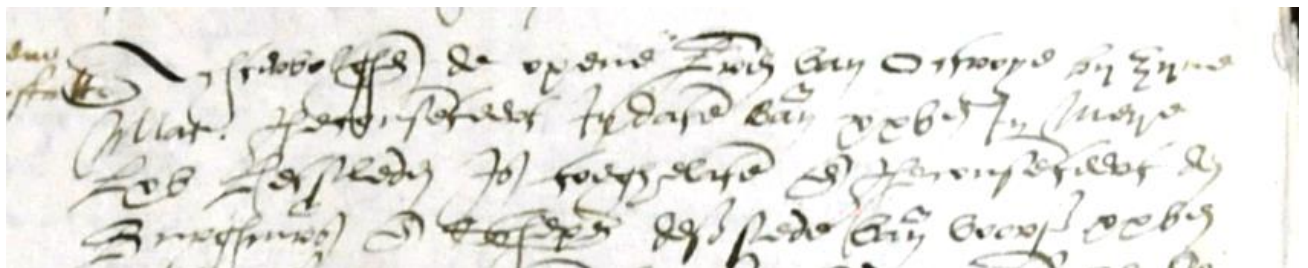
7 juni 1565 – Requeste van de brouwers – SAP 467 - Resoluties A folio 117

Is gheraempt op de requeste vande brauwers deser stede ende de zelve brauwers,
by de heer, de wetten ende raeden, gehconsenteert tot wederroupen,
te moghen brauwen bier van vyff ponden vyff schelle parisis zonder meer de tonne voor de
brauwere,
welck bier mede zal ten tappe vercopen drye schelle parisis
ende is by dese strictelick bevolen alle herberghiers, dat hemlieden niemant en vervoordere
meer dan een soorte van inghebrauwen bier in te legghen ende te venten
op de boete van iij ponden parisis
te verbeuren byde contrevenant up elcke tonne
actum den xij in junio xvc lxxv

Dies welcke de zelve brauwers ghehouden tghemeente te voorsiene van dobbele biere ende
crabbelaere themlieden behoufve op 't voornoemde consent wederroupen te zyne

Van bier te warranderen

Is insghelicx gheraemt ende ghestatueert dat van nu voortan de warrandeerder van de biere
zullen alle biere warrandeeren ten huise van de brauwers in hemlieden brauweryen, niet
jeghenstaende het statuut anders is disponerende
Ende werden ghehouden de voorseyde brauwers hemlieden bier
tzy dobbel, crabbelaere off drye groot bier,
zo goet ende suffisant te brauwen dat tzelve warandatie passende magh ende weirdich
bevonden syn de prys daertoe by de voornoemde brauwere beschickt sy
anderssins zullen de voornoemde warrandeerders zonder eenighe verdragh tzelve presen
ende stellen ten naeste pryse van de voornoemde drye toeghelaten bieren, niet jeghenstaende
dat tzelve bier minder bevonden waere weirdich ende nochtans niet suffisant ghenoech omme
ghestelt te syn ten hoogste naeste pryse
actum ut supra



Octroye van nieuw imposte ten proffytte vande stede

Achternvolghende de opene letteren van octroye bij zijne majesteit gherinsereert in date vande
xxv in meye lxxv lestleden,
is toeghelaten ende gheconsenteert de burhghemeesters ende schepenen deser stede van de
voorseyde xx ste dagh aff
te moghen heffen ende doen ontvanghen, de termyn van vyf jaeren lanck,
boven dordinaire assysen alhier cours hebbende,
de nieuwe assysse van één schelle parisis up elcke stoop wyns

ende xx schele up elcke tonne crabbelaere ende andere bieren
ten advenante ter secourse ende reparatie vander stede.

Welcken volghende, zo hebben de voornoemde burghemeesters ende schepenen ten
ontvanghe van dien tot St. Lucasdaghe eerstcommende ghecommiteerd **Jooris van Ackere**,
lastende daertoe ende bevelen een yeghelicken van nu voortan eer anderstont
zyn wyn off crabbelaere ende andere groote bieren in doen zal in zyne keldere
thandteeken te halen van de voornoemde ghecommitteerde ter betalynghe van de nieuwe
assysse op de boete van iij pond parisis in keure te verhaelen byde dienaers ende
ommeloopers voor zitters op de ghemeente die anderssis da die statuyten ende andermael
pormptelick interdiceren de bierwerckers ende wijnschrooders gheen crabbelaere off andere
groote bieren ende wynen te wercken off nieuwelick inne te doene
ten sy dat sy alvooren hebben een billiet vande ghecommiteerden van dien metten
handteecken van de tresoorier

Contrerolleurs ende de voornoemde ghecommitteerde upgheleyt te syne in besloten
vanghenisse ende ghehouden te syne dassyse van dien zelfve te betalen

Actum ut supra

Ghepubliceert den xi de in junio 1565

Gheconsenteerd de brauwers te moghen brauwen bier van v pond parisis de tonne zo verre zij
bewis doen commen op de circonvoisine plaetsen de brauwers gheconsenteerd ende zulck
groot bier te brauwen

Actum ut supra

18 juni 1565 – 't Keukenstraatje - SAP 331
--

Dieryck Lynde heift ghecocht

jeghens **Joeres de Buckere ende Caernelye zyn wyff**

een verbrande hofstede ligghende in dIpperstraete onder de catheelen vande voornoemde
Dierick

streckende van vooren ter Ipperstrate, achterwaert met een steerte upt **coekenmaertstratjen**
naer blicken vande steckers by lantmeters vutghesteken metten westzyde an dervffe van
Joeres vorschreven

De oostzyde an dervffe van Pieter van Burckes

Omme xxx pond grooten te betaelene iijj pond grooten ter ervfachtigheyt ende vorts iijj
ponden grooten sjaers totter vollen betaelinghe taleste jaer vj pond grooten – vijf te
godspennynck – vij pond parisis te lyfcoope ende vj pond parisis voor een hoofcleet
Ghelaest in de helft van i schele viij deniers parisis sjaers de heere ende in de helft van xij
schele parisis sjaers den disch ten aleste vande blivere

Ghealmpt den xviii in weedemaent 1565

Pieter Deworme heift ghecocht

jeghens **Joeres de Buckere ende Caernelye** zyn wyff een verbrande hoofstede in
dIpperstraete up den houck van tcuekenmaertstratje de oostzyde Dieryck Lynde naer blikens
vande paelen – zuuthende up dipperstraete, ghelaest in de helft van k schele viij deniers den
heere ende de helft van xij schele de ervffe met alle materiaeliteyten daer up ligghende omme
xxxij ponden grooten te betaelen – iijj pond grooten ter ervfachtigheyt ende vorts iijj pond
grooten sjaers totter vulle betaelinghe

Ghealmpt de xviii in wedemaent 1565

22 juni 1565 – De keuren op de draperie – SAP 470
--

Reglement op de cueren op welke de werklieden der weverien, moeten naer hun werk gaen, benefens de dagloon der zelve ende wat tijd de leerlingen moeten bij hunnen meester verblyven al eer zij als wevers erkent zijn.

Ceure, statuitten ende ordonnantien, omme de gouverneuren vanden wet of **ambachte** ghemaect ende gedecreteert bij burghmeesters, schepenen ende raeden deser stede van Poperynghe daer op ghehadt hebbende t'advys van de 12 ghecooren mannen over t'gheheele lichaem van **de draperie**.

Alvoren is ghekeurdt ende ghestatueert dat men van nu voortaan sal moeghen weifven alle saeterdaeghen, ende vigilie daeghen naer de noene, luudende alsdan de clocke ghelick op dandere daeghen; ghereserveert op de paeschavondt sinxen ommeganck ende alderheylighen avondt, metgaders den kersavont

2

Item ende mede zal de werckclocke luuden van half ougste tot half maerte, altyts naer den daeghen, luydende snoens ten twaelf uren ende weder omme ten een uren, ghereserveert den vrijdach, dan sal men de werckclocke luyden tot den een en half ende voorts van half maerte tot halfven ougste naer costume

3

Item sullen oock de ceurbroeders wercken voor eenighe vremde om ghelicke loon, behoudens dat de selve ceurbroeders sullen moeten vutbringhen heurlieden werck ter **raeuwe pertse** Soo daertoe t'dient

Folio 79

4

Item soo wat man ofte persoone zijn kynt wil doen leeren weifven ofte wat kynt dat zij ceurbroeder zijnde, dat wert ghevriet, mits te staen onder zynnen meester binnen deser stede ten minsten twee jaeren tijts, ghevende ten hulpen ende costen van den ambachte xxx schele parisis wanof den meester moet betaelen t'derde ende d'ander twee deelen die t'regiment hebben van de kynde tzij vader ofte andersins

5

Item eenen drapier, drapiereghe sal wel moeghen zijn kynt vryen zonder twee jaeren te leeren, mits den ambacht ghevende xij schele, soo men doet in t'vullambacht.

6

Item soo wanneer iemant neemt de leerlinck tot leeren, daer moeten over zijn twee vande weefvambacht, ende dat op de boete van v schele parisis de contrarie doende.

7

Item soo wat drapier ofte converter neemt een leerlinck die werd ghehouden danof twee contracten te maecken ofte doen maecken van den voorwaerde, om elcken eene tot elckx bewarenisse, ende dat op een boete van v schele parisis.

Folio 80

8

Item soo wiy bevonden wert weifvende bij nachte, soo wel bayen als laeckenen, ende oock sondaechs ende s'heylichdaeche, sal boeten vj schele parisis wanof den aenbringher sal hebben t'derde van de boete.

9

Item soo wye eenen weifvere heurt ende niet vol betaelt tzaeterdaeche, ende hij eenen anderen cnape te wercken doet op dat werck, en die de cnape hem dies behaeghenden voor de gouverneurs van den ambachte, den meester sal boeten v schele parisis.

10

Item geen weifvere moet commen ter plaetse die werck heeft op de boete van v schele parisis telcken warfven bevonden zijnde by den gouverneur ofte haerlieden cnape.

11

Item geen cnaep wesende werck begheirende en sal van nu voortaan moeghen zitten ter clapancke, maer sullen staen ofte wandelen ter marckt op boete van ij schele parisis waerof de meester ofte den cnaep tbeslach zullen doen.

12

Item geen vremde ghesellen en sullen alhier commen wercken – zij en sullen gheven iij schele parisis waerof den cnaep d'een helft proffycet sal ende de gouverneurs d'ander helft.

13

Item soo wat man die weeft

Folio 81

Ofte doet weefven de lakenen ofte bayen ofte eenighe andere drapperie, hij moet weefven ofte doen weifven binnen den wachte op lx schele parisis telcken warfven bevonden by de gouverneurs

14

Item soo wye bevonden waere weifvende ende werckende op den Paeschavont, Synxavont, Alderheylighen, Ommeganck ende midtwynteravont, naer den noene ende goede vrijdaghe voor de noene, sullen de drapiers ofte converters boeten xx schele parisis telcken reyse bevonden zijnde.

15

Item geen persone wye dat hij zij - en sal moeghen varfwen ende drapieren, nocte oock eenighe labeuren doen daer warrandatie opstaet ende dat op dobbel boete van lx schele parisis van elck stick.

16

Item niemant en sal hem vervoorderen te wercken inden vorst op eenighe lakenen van **loy** Als t bij de officieren van weefverambachte verbooden is, ende dat op dobbel boete van lx schele parisis

Ende werdt den cnaep ghehouden tyselve te gaen verbieden van huuse te huuse, nemaer sal de werckclocke, werderomme herluyden den quaertier uurs naer teerste luuden, mits welcke eenieghelick hem houden zal als vermaent, en verbooden van breeder werck op de voorseyde boete waerof t'beslach compteren sal de officieren, de cnaep en dienaers deser stede,

Folio 82

ende in dien twee ghesellen van den ambachte oudt ofte jonck, bevonden waeren binnen den verbooden tijde tusschen vyer stylen van den ghetauwe daer iet op gheweifven wert, die werden de voornoemde boete schuldich

17

Item de gouverneurs van den weefambachte zullen eens de weke s'vrijdachts in het berecht camerken van der vyerschaere snoens tusschen de clocke alle partijen die questie hebben aengaende 't voorschreven ambacht, berechten ontfanghen van de heessschere ten coste van onghelicke voor elcke partije iij schele parisis voor heurlieden aerbeyt en den cnaep een schelle parisis van partije dach te maecken.

18

Item indien eenen drapier ofte conventere zynnen cnaep ofte weefver niet en betaelt van zynnen wercke, soo maech den voorseyde cnaep ofte weifvere zijn meester ontbieden voor de voornoemde gouverneurs als boven en die sal ghedaecht ende ontbooden is, sal hebben drye wettelijcke daeghen ende indien den verweerder niet en compareert ten derden daeghe, soo zal den heescher grooten zijn schult metter boete van ij schele parisis

19

Item indien den drapier, zijne cnape ofte weifvere niet en contenteerde binnen de derden daeghe van dat hij zijne schult ghegroot heeft ofte gheeisdt sal hebben, soo werd d'officieren van de weefvamachte ghehouden als zij dies versocht werden van partijen

Folio 83

den drapier te verbieden zijn werck ende indien den meester den cnape niet en contenteerde, nochte en betaelde, soude boeten xl schele van elcke reyse, ende bovendien, mits dat den meester zijn ambacht liete, ende hem niet en reede mits dat de schuld verwonnen ofte ghekent waere voor t'ambacht, soo mach den heesscher commen aen den clercq van den aembachte omme te hebben den **byteecken**, daermeede hij sal lichten den pandbrief vut decamere ende den verweerder doen panden ende executeren, zonder andere wettelickheden te oorboiren, insghelickx werdt oock den cnape, den meester ghehouden alle voorwaerden te volcommen omme van dien betrocken te zijne voor t'ambacht ende in cas van insolventie ghecastijt te worden metter vanghenisse, ofte andersins

20

Item geen convertere moet iemant vercoopen, nieuwe cussen, ticken, noch nieuwe saergen noch oock nieuwe tapijtherie op de boete van lx schele teclker warfve bevonden

21

Item geen lynnen weifvere en sal moeghen van nu voortaan eenich **tarten**

Verwijs / Verdam: Tarten = naam van een fijne stof,

weifven binnen der ceure van Poperinghe op de boete van tweemaal lx schele parisis

22

Item niemant en sal moeghen eenighe bayen wercken noch weifven dan met een schietspoele op de boete van xx schele parisis omme alle minghelynghe te weiren

Folio 84

23

Item ghestatueert ende verbooden aen alle drapiers, converters ofte cnape weifvers, eenich gaeren te vercoopen op de dobbel boeten van lx schele parisis telckens reyse bevonden zijnde.

24

Item alle conventers ende drapiers, metgaders de cnaepweifvers werden ghehouden te verclaersen, als zij dies versocht werden, waer zij de wolle en 't gaeren ghecocht en hebben, daer zij de bayen af drapiers ende inghevalle van refusye te kennen te gheven zullen boeten lx schele parisis ende ghecorrigeert werden arbitrairelick.

25

Item dat van nu voortaan alle drapiers sullen stellen heurlieden ghetauwen te voorstraete ofte ter plaetsen daer mense mach sien wercken ter straete en heurlieden ghetauwe ende op de peine daer contrarie doende, d'eerste reyse op een boete van lx schele parisis ende den tweede reyse op een dobbel boete van lx schele ende correctie van de heere ende weth

26

Item is gheconsenteert dat de gouverneurs van weifvambachte van nu voortaan sullen ontfanghen alle marcken van hemlieden die nieuwelicx drapieren sullen ontfanghende trecht ghecostumiert

Folio 85

27

Item is gheordonneert dat elck zijn werck van nu voortaan sal moeten goet doen ende die schaede doet, sal schaede beteren ter discretie van de officieren int generale

28

Item alle personen bevonden zijnde valscheyt doende inde drapperie, sullen de selve personen ghebannen zijn vutter draperie ende voorts arbitrairelick ghepuniert worden van de heere ende weth naer de mesmisse

29

Item is oock gheordonneert, gheceurt ende ghestatueert, bij den heere, wetten ende raeden dat waert bij alsoo dat de stede van Poperinghe quaeme in eenighe costen ofte schaeden ter cause van eenighe laeken en bayen die binnen dese stede ghemaect werden, soo wert den gonne die tselve laken ghedrapiert ofte ghemaect zal hebben, ghehouden zijn de voornoemde stede t'acquitteren ende indempnen te houden van alle costen, ende indien hij niet solvent en waere, men sal hem verbannen vut den lande van Vlaenderen als onproffietelick inne de stede ende dat op **ghesloetert** te zijn een ander stondt *anderstondt = tot dat, aleer* hij de stede sal ghesuivert hebben

30

Is bij den heere burghmeesters, schepenen ende raeden ghesloeten,

Folio 86

gheraempt ende gheconsenteert voor een preue en ten wederroupen dat een ieghelick vrij drapyer groote lakenen werckende, sal moeghen met twee ghetauwen, zonder meer bayen te weifven, den voorgeseyde tijt ghedeurende, behoudens nochtans dat den selve drapier ghehouden wert alle maenden op te reeden ende ter loye te bringen tot onderhout vande groote draperie, twee halfvekens dan of den selve drapier ghehoed is wert dies versocht zijnde, de voorseyde gouverneurs bescheet ende souffisant betooch te doene op de peine en boeten hyer onder verclaert, omme aengaende de vremde opcommende persoonen int selve ambacht van de draperie niet gheweist ofte gheleerd hebben odner eenen meester binnen dese stede, hemlieden insgelicks scherpelick verboden eenighe bayen ofte andere laeken te reeden ten zij alvooren de ceure deser stede aengenomen hebbende, indien zij geen ceurbroeders en zijn

Zij lieden sullen **een keerse** ghelden ter proffiete ende voorderynghe van der ghemeene draperie contrebuerende de somme van vij pond parisis boven den voorschreven, de welcke ghehouden werden opte legghen in handen van de voornoemde gouverneurs een anderstondt hemlieden marck om drapieren gheconsenteert wert

Laetende voorts tselve marcq haelen van de voornoemde gouverneurs diet een ieghelick consenteeren sullen op de conditien als voren t'hemlieden discretien, interdicerende ende scherpelick verbiedende een ieghelick, wije hij zij, alleene bayen reedende meer dan met een ghetauwe die te werfven ende andere douckweifvers ende reeders meer dan met twee ghetauwen

Folio 87

de selve bayen te weifven, ende mits conditien boven ghedecleert op peine soo wye bevonden waer in eenighe manieren ter contrarie doende van te vallen ende comen in de boete van hondert carolus guldens, deene helft ten proffiete van de ghemeene ende dander helft van de aenbringher zij converter, cnaep weifver ofte tselve voor anderen weifvers ende voorts de baeyen gheconfisquiert ende verbeurt jegens de heere ende in ghevalle iemant ghemiseuseert hebbende als boven bevonden, waere insolvent omme de voorseyde boete te betaelen, op gheseyt ende verclaert te zijn inhabil, ten eeuwigen daeghe omme tvoorseyde ambacht van draperie in die qualiteyt als meester binnen dese stede te doen exerceren midts desen ceuren ende statuuten zijn alle andere hyer voortijts ghemaect weder'gheroepen ende te nieten ghedaen

31

Item dat niemant van wat authorityet hij zij elck in t zijne geen macht sal hebben nochte moeghen dispenser en ofte consent gheven, contrarie van desen te doen

32

Maer als men bevinden zal datter eenighe ceuren onoorboirdelick ofte ondeuchdelick waeren, sullen dan of requeste overgheven omme daarmede te vorsien, zoot behooren zal

33

Ghepubliceert **den 22^{ste} in weydemaent xvc lxxv** bij mij als greffier ende is onderteeckent
Backer

25 juni 1565 – vulderij – Halmen

Augustyn de Baerdemaeecker

heeft ghecocht jeghens **Meester de Snepere ende Jaeneke** zyn wyff
xxviiij roeden landts ligghende in de **Gervelgat straete**
tusschen de erffe vande gasthuys ende de erffe van de voornoemde Willem de Snepere,
steckende vooren ter straete – achterwaert toot in de beke – metter nortzyde met twee paelen
an derffe vande Gasthuysse – de zuudtzyde Willem de Snepere – bret de voornoemde erffe ter
voorhoofde xix voeten en half ende bachten de becke tusschen twee paleen xxxij voeten ende
tvierde van een voet ghemeten van de cleene huuseken van de voornoemde Willem de Snpeer
– bret xxj boeten al waer de erffe happet onderhalfen foet al naer tbvewis van vier paelen van
af den eenen paele stet vooren ter straete ende de paele ter beecke ende vorts twee paleen te
voroschreven happe van de cleene huuseken van de voronoemde Willem de Snepere
mitsgaders tweekhuus, mueren ende staellen gheent moertelvast, naeghelvast ende werelvast
mitsgaders alle de groene kathelen staende ten zeven groende – droeghe ende groene cathelen
up derffe vande gaesthuysse ende de voornoemde xxviiij roeden landt met de bate vande huere
vande voornoemde gasthuysse gereserveert de nieuwe koetse die de zelve Wullem toe behoert
mits dat hy Willem dherven moet de oude koetse ende vorts taelaeme vande vulderie en
behoert de voornoemde Willem niet toe danoaf de voornoemde Wullem niet mede vercoopt
omme de somme van lxxvj pond grooten vlaemsch de voornoemde erffe ende cathelen so die
ghestaen, gheleghen ende afghepaelt es - gheret ghelt – iiij schele vj deniers te godspennynck
– iiij pond parisis te lyfcoope – xl schele te gheven de armen – dies moet de voornoemde
Willem bleven woenen ten voorseide stede toot baefmesse eerstcomemnde xvc lxxv ende
alsdanne de voornoemde coopere de zelve coep sver te leveren ten aleste van de blivere
ghelaest in xxviiij schele x deniers parisis sjaers den heere
waerof de voornoemde vercoopere dae af indemneert de voorneodme cooper
ghealmp de xxv i n wedemaent 1565

385

Magistraat en inwoners van Poperinge "binnen der baillyen", appellanten, c. Inwoners van Poperinge "buyten de
baillyen", geïntimeerde. Verzet tegen verlening van octrooi voor pointing en zetting ten behoeve van proces-
kosten, verleend op 28/6/1565. 1566 -1575.

1 omslag (inventaris; schrifturen)

Grote Raad voor de Nederlanden te Mechelen.

1 juli 1565 – **Zavelputten** – DAP 467 - Resoluties A – folio 117

Es by burghmeesters ende schepenen verboden ende eenen yghelyck gheinterdiceert
eenich **zavel ten zavelputten** te haelene
van tghonne dat ten oorboore ende costen vander stede ghedolven is
ende dat op de boete van iij pond parisis te verbuerene telcker reyze als yemand bevonden
werd der contrarie ghedaen thebben
danaff de boete ende profyt vandien hebben zal die tzelve zal commen bevynden
latende een yghelycken aldaer zavel beherende te haelene tzelve te doen delvene op
heurlieden cost
actum den iste july xvc lxxv

12 juli 1565 - **Mahieu de Pours** studeert te Leuven – SAP 331

Gheconsenteert **Andries de Buckere** voochd te voorscreven **Mahieu de Pours** van zulcx als hem noodelick wert
zynnen ontgonnnen studie ende hem tonderhouden te Loeven ende elders daer ende zo langhe behooren zal met den incommen van zynen Mahieus goed
actum ut supra

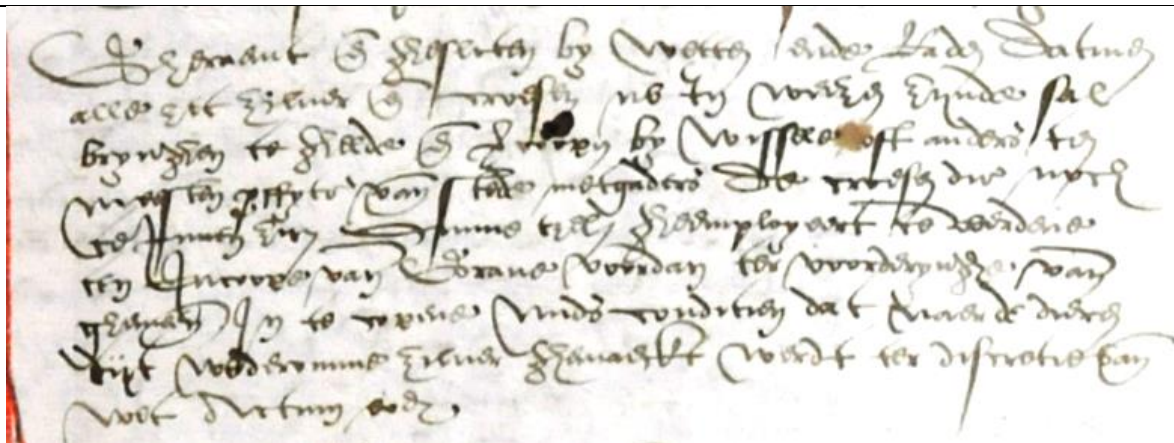
24 augustus 1565 – **Impost op de schipvaart** – Resoluties A – folio 118

Gheaccordeert byden wet **Jooris van Ackere** in te houden vande ontfanghen penninghen van de imposte gheconsenteert byden majesteit te heffen op de schipvaart by hem ghedaen vande voorseide imposte vande goede dat *boven* opgebrocht is gheweest
Actum den xxiiij te ougst lxxv

22 oktober 1565 – pensioenen van de controleur en de refectiemeester – SAP 467 - resoluties A – folio 118

Nicolays van Langhemeersch als contrecolleur van de voorleden jaere is by wetten ende raden ghetauxeerd over zyne contrerolleurschap de somme van xx pond parisis
Actum den 22^{ste} in october lxxv
Gillis Clays als refectiemeester geweest hebbende van de jaere lxiiij ende lxxv metgaders met de dachvaerden by hem tvoorgaende jaer ghevachiert is ghetauxeerd tzamen al in een gherekend ter somme van lx pond parisis

Wetkroesen worden verkocht – resoluties A – folio 118 – verso



Gheraemt ende ghesloten by wetten ende raden dat men alle het zilver ende croesen nu in wezen zynde sal bryngghen ter steede ende vercoopen by wissele oft anders ten meesten proffyte vande stede metgaders de croesen die noch te innen zyn omme tzelve gheemployeert te werden ten **incoopen van graen** voordan ter voorderynghe ande ghemeene in te copene mids conditien dat naer de dieren tyt wederomme zilver ghemaekt werd ter discretie van de wet
Actum eodem

17 september 1565 - **Het graantekort in 1565**

Pauwels Heindricx schrijft in zijn *'Jaarboeken van Veurne'* het volgende over het jaar 1565:
... Alsoo datter groote dierste in de granen ende andere eetelicke waren overal in het lant begonde te wesen, ende daer men voor geldt bynae hier geen graen en vont te coopen,

En dat zal de de reden geweest zijn dat men op de 17^{de} september 1565 besloot om zelf graan te Amsterdam aan te kopen. In de register van de resolutien vonden we dit besluit:

Gheraemt by wetten ende raden dat men met alderneersticheyt ghecommiteerde zenden zal naer Amsterdam omme aldaer of elders, daer zy bequamlicx ende gerieflicx bevynen zullen, te coopen ende te lichten x zoo xii yckynghen coornes ten besten pryzen dat doenlyk werd. Nemende in de voorschreven quantiteyt 't derde rugghe ende d'andere twee deelen terwe oft andersyns min ofte meer, zoo zy bevynen zullen aldaer nuttichst ende bequaelick te zyne, ende datte omme binnen desen stede te venten ende ut te meten voor eenen redelicken prys, ten secourse ende onderhoud van den ghemeente.

Consenteren daer toe gheexpedieert te werden behoorelycke letteren van obligatien ende prebende onder den zeghel van zaken der voornoemde stede totten somme van 1200 ponden grooten, omme vut crachte van dyen ende metten ghelde dat men daer toe zal connen beschiken, te lichten coorne

ende omme 't zelve voiage te doene hebben ghedeputeerd ende last ghegheven den pensionaris ende **Jan Daten**, hemlieden lastende al te doene naer 't bevynd van den zake, theurlieden discretie belovende heurlieder gebesoigneerde te aggreeren ende hemlieden van dien te indempneren.

Actum den 17^{de} september lxxv

Ook Pladijs haalt in zijn kroniek van Elverdinghe de dure prijzen voor het koren aan:

1565 – Tot Yper in October, gold het koorn of terwe, om 17 pond parisis een schelle de rasiere, de boonen 7 pond parisis, alle granen waren dan seer diere. De arme lieden hadden zeer grooten nood om te geraken aen hun brood.

In december gold het koorn tot Yper 28 pond parisis de rasiere, de boonen 8 pond parisis, men hoorde kleine gemeenten bitter klagen, sy seyden, hoe zullen wy dezen winter doorwagen?

Want de neiringe verminderde en de dierste vermeerderde.

Men dede visite op het land, om te sien hoe veel dat men hadde opgedaen en ook hoeveel dat den huysman moeste hebben voor syn slete, en dat meer gevonden was, dede men verkoopen tot een gemeen welvaeren.

Men dede ook den ryken geld opbrengen om den armen te helpen en men dede, by gebode en by Konings placate, verbieden datter geen arme lieden en souden om Gods wille gaen, buyten syn stad of zyne prochie, maer wat men dede of niet, men konde dat niet beletten.

Op de 20^{ste} oktober kon men dan rantsoenen graan gaan verkopen:

Gheordonneert by bailliu, burghmeesters ende schepenen deser stede

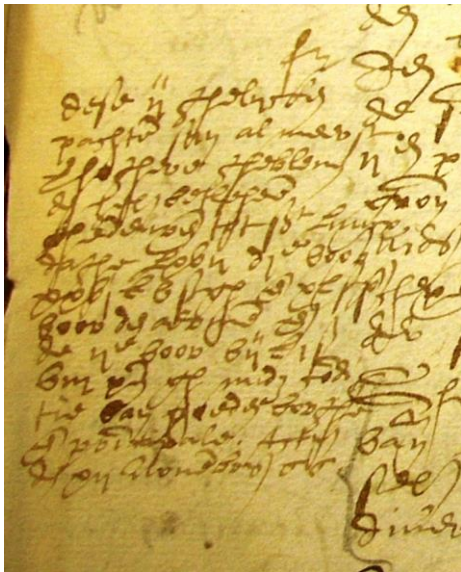
dat men voortan gheen billietten vuyt gheven en zal ter beschickinghe ende vercoope van graen ofte coorne deser stede dan sdcicendags, sdonderdaeghs ende saterdaeghs.

Interdicerende een yeghelycken op andere daeghen van de week de ghecommiteerde uuter naeme van de stede te travailleren om eenighe billette te hebben ende lichtene dan op de zelve daghe,

metsgaeders hemlieden te veronghelycken met woorde ofte wercke, op arbitraire correctie

Actum den 20 octobre 1565

Impositie van vaerghelde



Gheraemd by burghmeesters ende schepenen datmen te pachte stellen zal by verhoghinghe de opheve van de impositie off vaerghelde gheconcenteert te heffen op de schipvaart volghens de octrooye danoff gheëxpediert ende dat in twee pachten wanoff den eenen zyn zal van alle schepen die commen off laden binnen de overdragen ende ghewonden worden ende dandere van de schepen commende van de Yseren in de voorseide vaert ende passerende de Hebeke

Actum den xxden october lxxv

Al op goeden zekere ende principal

Den eersten pacht is ghebleven **Jan van Bethalem** voor de somme van xxvi pond iij schel iij deniers grooten ende den ijde pacht is de zelve ghebleven voor xj pond iij schele iij deniers grooten –

mids conditie dat hy exempt houden zal alle de schepen

die goed gheladen hebben tzy terwe of andere de stede competerende
actum ut supra

Gheresolveert by den wet datmen de weygheraers van de betalinghe van de voornoemde vaertghelde zoude rigoreus selve doen executeren ghezien heurlieden dilay naer diverssche intimatien ende insinuatien

Actum ut supra

In de marge

Dese ij ghelycke pachten syn al meer hogheren ghebleven de selve beslegghen dienende tot Sint Luucx daghe lxxvij – deerste voor xxvi pond x schele grooten ende xl schele voor den aldyne

ende de ijde voor vij pond viij penninghen grooten mids te.;tie van goede borghe ende principale

actum den xij november

18 november 1565 – Assyse – Resoluties A – folio 118

Joris van Ackere is by burghmeesters ende schepenen deser stede ghetaxteert de somme van thien ponden grooten voor de ontfangh by hem ghedaen van de nieuwe argumentatie van de **assyse** van de xijde in wedemaent totten laesten october van dese jaere lxxv

Ende voor zyne moeite ende bescudinghe ghedaen vande **bryckerye** vande voorleden jare metgaders over den aerbeyt ende verschot by hem ghedaen van **de verwasinghe van de schipvaart** deser stede den voorleden zomere ghedaen

Actum den xvij in november lxxv

Verwasinghe = *Het uithalen vande modder uit de vaart*

20 november 1565 – SAP 331

Ghezien tcleene ende cranck regiment van Caerle de zone van Cl. de Vos

is Pieter Ellieul doude als voochd vande zelve caerle hem te begouveneren naer zyn conscientien ten minste kosten

dat enigssins doeneelick werd doende in als zyn uterste debvoir als van zynen eyghen kynderen

actum den xxste in november xvc lxxv

Is gheconsenteerd francoijs Loten ende Jan van Blues als voochden van de kynderen avan Jacob Pardier
te bestelden Cristincken de dochter van de zelve Pardier ten minsten costen dat doeneelick werdt
actum eodem

26 november 1565 – SAP 331

Es gheconsenteerd de weduwe van Colaers Baerd te hebben theuren proffycyte alzulcke x pond parisis oft daer ontrent als cortelinghe opghecommen zyn heur kynderen
Actum den 26ste ixbe 65

Gheconsenteert Lambrecht Baerd ende Passchier de Brune als voochden vande kynderen van Jacob de Waghemaeker
te vercopen alzulcke abeelen als staende op de voornoemde kynderen grond mids danoff te paesschen eerstcommende bewys te doene
actum eodem

29 november 1565 – 't Kind van Jacob Ganver – SAP 243 – Register van vonnissen
--

Boudewyn de Cock ende Sandryne zyne huusvrouwe hebben anneghenomen te houdene **Robken**, 't kynd van **Jacob Ganver**
tot tzelve huwen oft sterven zal
zoo wel van allen costen van clederen als montcosten voor de somme van x pond grooten, te hebben in dryen, **van de stede, dissche ende gasthuuse**, elck een derde, iij pond grooten ghereet ende vi pond grooten te baemesse eerstcommende, welcke x pond gooten hy Boudewyn vande zelve onderhoudenesse tzyen proffyte zal moghen approprieren –
verbyndende daer inne de voornoemde Boudewyn ende zyn huusvrouwe ter onderhoudenesse van de voornoemde kynde huerlieden persoon ende huerlieden goed,
present ende toecomende
Actum den 29^{ste} november lxxv

10 december 1565 – Pastorij Sint Bertins en de Zwane - SAP 331 – register ordonnancien
--

Op tdifferent gherezen tusschen dheer **Jacob Meeschaerd**,
erfachtich pasteur van Sinte Bertins kercke binnen deser stede over de presbiterie vande zelve kercke als heescher ter eendre
Ende heer **Willem Baroen**, capellaen der voorseide kercke
hem presenterende over de ghilde vanden Helighen Sacramente
als comende ten beschudde vanden erfve onder **de Zwane**
ende daer mede ghaende der zelve ghilde toebehoorende - ter andere zyden
Gheresen ter causen vande grootten van de erfven van de zelve presbiterie ende de zelve ghilde – alwaer mede bevonden is in erfven dan de letteren van updrachte behelsende zyn – by elck van partyen ghepretendert toverschoth gheadjugiert te werden.
Schepenen gheweest hebbende ter plaetse contentieuse ende ghenomen hebbende oculaire inspectie vande voornoemde erfven metgaders alvooren ghehadht hebbende tadvys van **Pieter Makeblyde ende Pieter Laureyns** ghezworen landmeters deser stede

ende ghezien hebbende zeker maetbrieff vanden erve van de voorseide Zwaene ende daermede ghaende over hemlieden handteekenen –
soo hebben burghmeesters ende schepenen hebbede de bewyzen ende chartelaire munimenten
by elck van de partyen theurlieden justificatie overghegheven ende gheexhibeert dat de verweerder inder qualiteyt als vooren volghende deze letteren van opdracht boven de erfve onder thuus vande voornoemde Zwane
groot xv roeden ende een vierde roede te vreden werden metten v-ix roeden byden zelve letteren verclaerst
als daer nyet voorder gherecht zynde – hemlieden condempneerende vanden overschotte vande erfve breeder bevonden zynde hand te lichtene ende tzelve den heescher te laten volghen – omme voordan by hem oft zyn naercomers ervvachtighe pastoren metter presbiterie ghebruuckt te werden als tgoed toebehoorende de zelve presbiterie
Compenserende de costen van de vervolghe vut causen
Actum den xde in decembre xvc lxv

10 december 1565 – SAP 331

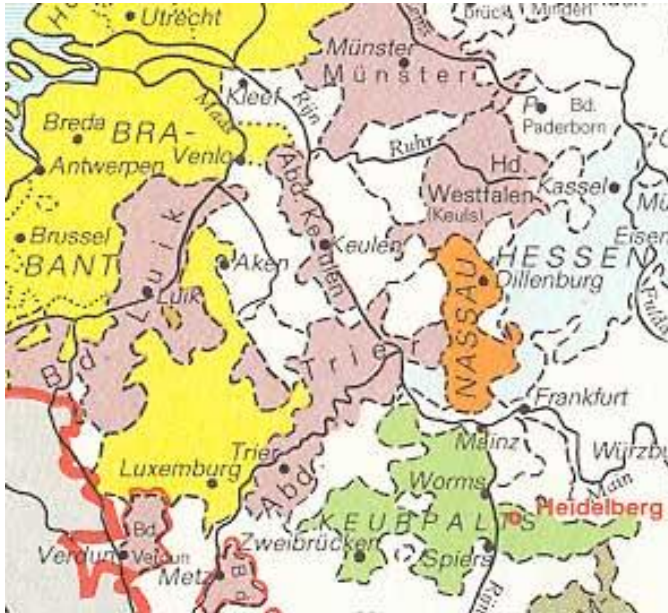
Jacob de Waghemaecker ende Jan de Hazebaerd voochden vande kynde van Jan Wanten is gheconsenteerd
te betalen van schulden dyden zelve weeze ghemaect van coope van laken, verhaelden broode ende van thuus te ligghen zonder enighe meer hemlieden opcommende ghelycke herberghiers enighe betalynghe te doen ende hemlieden consenterende de zelve weeze thuerlieden onderhoudenesse te ghevene theurlieden discretie alle weke van zyne wezeghelde gheduerende de dieren tyd alsoo luttel als zy mogen
actum eodem

11 december 1565 – Proces van die van binnen en van buiten de baillien – SAP 467 - Resoluties A – folio 119

Burghmeesters ende schepenen deser stede hebben beloofd te guaranderen ende indempneren **Robert van Belle** balliu
van alzulcke costen off clachten die d'upzetenen van de keure buyten baillen zouden moghen doen off maintaineren te doene
ten laste van de zelve balliu ter cause van in weygeringhe van executie van zeker commissie byde voornoemde opzetene vercreghen van mijne heeren van de rade in Vlaenderen omme pointinghe ende zettinghe te doene op de voornoemde van buuten van zeker costen die hen maintainieren ghedaen te hebbene in tbelofte vanden processe tusschen henlieden ende die voornoemde burghmeesters ende schepenen metgaders den tesorier der voorseide stede
Actum den xi in decembre lxv
En dus is dit proces aan een volgende episode toe.

16 december 1565 - Toelating rogge te lichten in de landen van de Palsgrave – SAP 467

*Het graantekort blijft aanhouden en dus moet het magistraat van Poperinge iets doen. Ze vinden de oplossing bij de **protestants gezinde** hertog Frederik III, in de Palts, de plaats waar op dat ogenblik Pieter Daten verblijft. De contacten tussen Poperinge en Daten bestonden dus en waren intens genoeg om aldaar rogge aan te kopen.*



Burghemeesters ende schepenen der stede van Poperinghe over hemlieden ende vervanghende raeden ende tgemeente der zelve stede, ghehoord hebbende de liberaele antwoorde van myn heere hertoch Frederic, palsgrave, consenterende hemlieden over tvoorseyde ghemeente secours ende onderstand te doene te moghen lichten vut zyn lande de nombre van 500 malters rogghe, ten zekeren ghestelden pryze, hebben tzaemen gheadviseert ende ghecommitteert meester **Jan de Backere**, pensionaris der zelve stede omme de betaelynghe van dyen te doene int voornoemde landt,

totter quantyteyt van voor 400 ponden grooten.

De keurpalts had Heidelberg als centrum en net hier ontstond onder invloed van Fredrik de Vrome een Calvinistische universiteit.



Concerneerende daertoe den zeghele deser stede omme uyt crachte van dyen den incoop ende obligatie te doene naer tbevindt van der zaecke ende tzynder discretie.

Belovende zyn ghebesoigneerde te agreeren ende hem te indempneren van alle costen, schaden ende verantwoorden dat daeraff zoude moghen comen,

metsgaders hem te salariseeren zoo't behooren zal ende naer advenante van verren ende dangereusen voyage.

Actum den 16 in december 1565

Eén van de maatregelen om het graantekort tegen te gaan was een bijkomend verbod tot het brouwen van 'groter' of zwaarder bier dan Crabbelaere.

Bij zwaarder bier zou men immers meer graan dienen te gebruiken.

16 december 1565 – Verbod op groter bier dan crabbelaere – SAP 467 - Resoluties

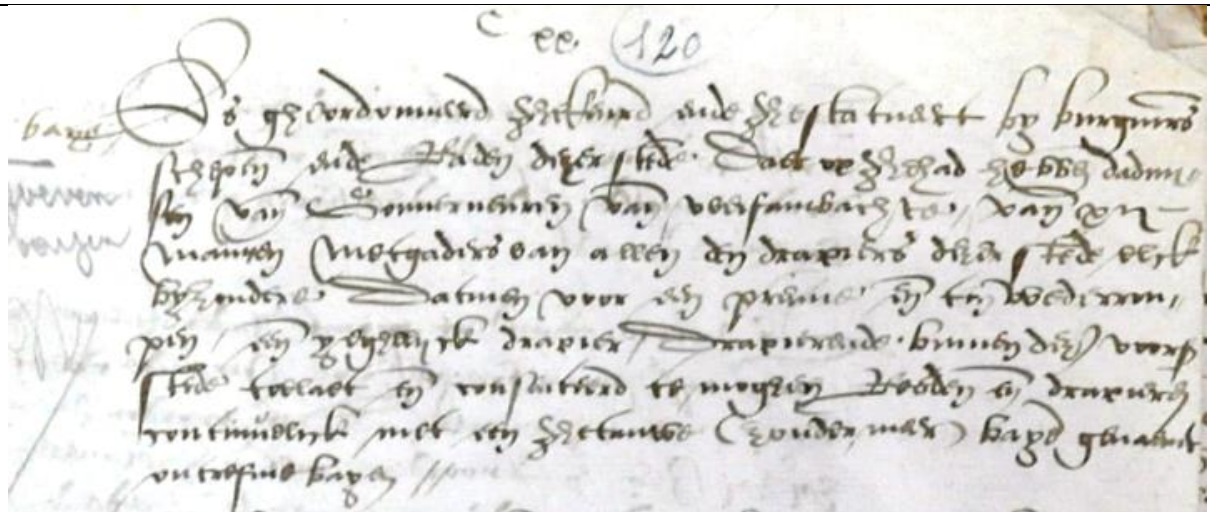
Ghezien den berourden tyd ende dierste vande grane is by de heere ende wet wederroupen tconsent by hemlieden den brauwers themlieden versoucke ghedaen van te moghen brauwen bier van v pond de tonne interdicierende hemlieden voordan gheen hoogher oft grooter bier te brauwen dan crabbelaere up de boete als van ouden tyden

Actum den 15^{de} xb 1565
Ghepubliceert den 16^{de} xb 1565

Op 24 juni 1565, na het besluiten van het concilie van Trente, besluit men ook dat alle aartsbisschoppen dienen over te gaan tot het inrichten van provinciale concilies. De aartsbisschop van Cambrai, Maximiliaan van Berghes besluit dit te houden op Sint Jansdag of de 24^{ste} juni. Daarin wordt hij bijgestaan door Gerard d'Hamericourt. 22 decreten worden door dit concilie afgekondigd.

In de nacht van de 8ste op de 9^{de} december 1565 stierf Pius IV, 66 jaar oud. Op de 7^{de} januari 1566 werd kardinaal Ghislieri verkozen tot paus en nam de pausnaam Pius aan. Tien dagen later werd hij gekroond, op zijn tweeënzestigste verjaardag.

Draperie – SAP 467 - Resoluties A – folio 120



Es gheordonneerd, ghekeurd ende ghestatueert by burghmeesters, schepenen ende raden dezer stede, daer op ghehad hebbende dadvysen van de gouverneuren vande weifambachte van de xij mannen metgaders van allen den drapiers deser stede, elck byzondere datmen voor een preuve ende ten wederroupen eenen yeghelyck drapier drapierende binnen deser voorseide stede toelaet ende consenteert te moghen reeden ende drapieren continuelick met een ghetauwe (zonder meer) bayen ghenaemt **outrefine bayen**.

Welcke zy ende elck van henlieden byzondere zulcke bayen reedende ghehouden werden te scheerene de betere met xij ganghen ende nyet min met xv pypen, elcke ganck xxx draden ende eenen rode lystedraet voornen, inde middele een witte ende een blauwen lystedraet achter up elcken ech

Ende zullen dezelve bayen breeder gheschoren zynde als voorseid is moeten verfinen opghereet een taille breedere dan dandere bayen te weten ij ellen ende nyet min Sullen dezelve bayen gheweifven zynde ter loye gebrocht werden ter raeuwer pertse staende ter correctie als vander bayen.

Daernaer de zelve aldaer ghepasseert zynde ende ghevult zalmen de zelve presenteren ende brynghen ter hoogher loye om hare vuterste loot

Aldaer de zelve goed ende oprecht bevonden zynde gevonnest gheloyt ende ghezeghelt werden metten hoogsten ende oppersten zeghele van bayen ghenaemt outrefin bay –

Wien allen dezelve bayen naer henlieden weerde ende discretie van de voornoemde officieren op ghecopeert outrefyn bay ende naders ende zullen de zelve officieren den voornoemde zeghele andoen an de voornoemde bayen met eenen platten zeghele met eenen muze ende

ghecontrerolleert int opperste werckloot zal den teldere alle de zelve bayen ghehouden zyn te tellen op tghetauwe ende anders nyet ende zoo wie bevonden werd van gheschoren thebben dan alzoo boven ghezeyt is (bevonden byden gonnen danoff tbeslach ende den toesicht op dander baye competeert, zal staen ter correctie als van de andere bayen, zonder oock te moghen inde voornoemde outrefine bayen cederen doude lanckde inde andere bayen ghecostumeerd op ghelicke boete ende amende

Es voorts verandert tpoint inder keure vander date van de iiijde novembre xvc lxxv nopende twelfven van de bayen met ij ghetauwen, dat voordan niemand - wye hy zy – hem en vervoordere met ij ghetauwen bayen te weifvene dan mids continuellick reedende ende drapierende lakenen van loye hemlieden drapieren tzelve zoo onderhoudende ende ghedeurelick lakenen van loye drapieren consenterende met ij ghetauwen bayen te weifvenen boven tghetauwe vande outrefine bayen, zoo langhe zy tzelve doen zullen ende anderes nyet – latende alle andere drapieren gheen lakenen van loye reedende ende raieren oft danaff cesserende anders nyhet dan met een getauwe bayen drapieren boven tghetauwe ande outrefne bayen, elck point op de boete van iij pond parisis ende heurlieden ambacht te bueren den termyn van zes weken

Es verboden ende gheintercideert allen vrouwen ende dochters te exerceren den styl van weifven, nyet meer van bayen te weifvene als van lakenen up de boete van iij pond parisis telcken bevonden zynde byde officieren van de weifambachte

Es inderghelycke byde voornoemde wetten ende raden volghende kennen danoff disponerende - gheinterdiceert enighe poorters voornoemd binnen deser stede ende iedere keurbroeders nerynghe van draperye - voordan nyet meer den zelven styl van draperye te exerceren - poorters wezende op de boete danoff wezende ende daertoe staende volghens doude keuren lastende by dezen alle officieren gheen goed dierghelycke poorters gheen keurbroeder wesende toebehoorende te loyen oft zeghelen op *ommehorich*